

2003-10-17

Osevní postupy v ŘZVO:

- Ü Osevní postupy 3 – 8 honné
- Ü Zastoupení obilnin max. 60 – 70% (+ kukuřice na zrno)
- Ü Vojtěška 2 – 3 užitkové roky, (jetel)
- Ü Silážní kukuřice

Osevní postupy v BZVO:

- Ü Osevní postupy 3 – 7 honné

Osevní postupy bez chovu skotu:

- Ü Osevní postupy 3 – 5 honné
- Ü Zastoupení obilnin 50 – 66%
- Ü 1 – 2 širokolisté plodiny (řepka, cukrovka, brambory, hrách)
- Ü Zvýšená pozornost organické hmotě
- Ü Vyšší tlak chorob a škůdců

Specializované osevní postupy obilnářské:

- Ü Obilovin přes 60% v ZVOB a 70% ZVOŘ
- Ü Řazení obilovin podle náročnosti – druhové složení, semenářství, potravinářství
- Ü Správné umístění v rotaci osevního postupu
- Ü Zařazování meziplodin

Specializované osevní postupy protierozní vodní eroze:

- Ü Erozní ohrožení na osevní postupu již od 2° svažitosti
- Ü Hlavní školy v širokořádkových plodinách
- Ü Zařazovat plodiny – husté seté, bohatý kořenový systém, vysokou pokryvnost, dlouhou vegetační dobu

Specializované osevní postupy protierozní 2. větrná eroze:

- Ü Erozní ohrožení na otevřených polohách a lehkých půdách
- Ü Hlavní škody v širokořádkových plodinách
- Ü Zařazovat plodiny – ozimé, husté seté, vysoká pokryvnost porostu
- Ü Agrotechnická protierozní opatření v běžných osevních postupech – meziplodiny, mělké zpracování půdy

Specializované osevní postupy zelinářské:

- Ü **Pěstování zeleniny**
 - V podnicích pěstujících pouze zeleninu
 - V rámci běžného polního osevního postupu
- Ü **Tvorba sledů**
 - Dle požadavků na organické hnojení (hnůj, komposty)
 - Dle délky vegetační doby
 - Dle přenosu chorob a škůdců

RAJONIZACE ZEMĚDĚLSKÉ VÝROBY:

Kategorizace podmínek prostředí z hlediska vhodnosti dané oblasti pro zemědělské využití.

Stanovištní podmínky:

Půdně-klimatické podmínky

- Ü Topografické
- Ü Geologické
- Ü Pedologické
- Ü Orografické
- Ü Hydrologické
- Ü Klimatické
- Ü Fenologické
- Ü Ekologické

Klimatické regiony v ČR:

Nejtepleji: Jižní Morava, Polabí, Lounsko, Mostecko

Nejchladněji: horské oblasti

Historie rajonizace:

- Ü Rakousko Uhersko – oceňování parcel na základě půdní úrodnosti
- Ü Od roku 1959 – 1996 – využívání zemědělských výrobních typů a podtypů pro výpočet daně a vymezení zón vhodnosti
- Ü 1996 – zemědělské výrobní oblasti
- Ü 2000 – LFA (less favorable areas)

Zemědělské výrobní typy:

- Ü Genetický půdní typ a druh
Půdní typ: způsob vzniku, např. černozem, hnědozem
Půdní druh: složení – lehká, střední, těžká
- Ü Průměrné roční teploty a srážky
- Ü Poloha, nadmořská výška, reliéf terénu
- Ü Zpracovatelnost půd

Zemědělské výrobní typy (ZVT):

1959 – 1996

- Ü **Kukuřičný** – kukuřično-pšeničný, kukuřično-ječný, kukuřično-žitný
- Ü **Řepařský** – řepařsko-pšeničný, řepařsko-ječný, řepařsko-žitný
- Ü **Bramborářský** – bramborářsko-pšeničný, bramborářsko-ječný, bramborářsko-žitný, bramborářsko-ovesný
- Ü **Horských hospodářství** – na mělkých půdách, na hlubších půdách

Zemědělské výrobní oblasti (ZVO):

Od roku 1996

- Ü **Kukuřičná** (K), typ kukuřično-řepařsko-obilnářský
- Ü **Řepařská** (Ř), typ řepařsko-obilnářský
- Ü **Obilnářská** (O), typ obilnářsko-krmivářský
- Ü **Bramborářská** (B), typ bramborářsko-obilnářský
- Ü **Pícninářská** (P), typ pícninářský s rozhodujícím zaměřením na chov skotu

Umístění oblastí:

Kukuřičná ZVO: Jižní Morava

Řepařská ZVO: Polabí, Poohří, Haná

Obilnářká ZVO: plzeňsko, českobudějovicko, jindřichohradecko, orlicko-ústecko, uhersko-hradištsko

Bramborářská ZVO: pelhřimovsko, havlíčkovobrodsko, svitavsko, klatovsko

Pícninářská ZVO: pohraniční podhorské oblasti, bruntálsko, šumpersko, orlicko-ústecko – obilniny, okopaniny, olejnin, luskoviny, pícniny

LFA (less favorable areas – ména příznivé oblasti)

Nařízení vlády č. 505/2000 Sb., kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí a kritéria pro jejich posuzování, ve znění nařízení vlády č. 500/2001 Sb.

Vymezení LFA:

Ü Horské oblasti (H):

- Horské oblasti 1. typu (nad 600 m)
- Horské oblasti 2. typu (500 – 600 m, svažítot 7°)

Ü Ostatní méně příznivé oblasti (O):

- Ostatní méně příznivé oblasti 1. typu
- Ostatní méně příznivé oblasti 2. typu
- Ostatní méně příznivé oblasti 3. typu
- Ostatní méně příznivé oblasti 4. typu

Ü Oblasti se specifickými omezeními (S):

- 1. typu – poddolování

- 2. typu – 22 dnů sucha ve vegetačním období

Ü Oblasti s ekologickými omezeními (E) – E1 – E3 (zóny CHKO a NP)

Ü Nezařazené oblasti (N)

HRDP – rozvojový plán pro venkov

Ü Dotace na půdu – 666 – 3000 Kč/ha

Ü Cena zemědělské půdy – 0,50 – 13,50 Kč/m²

Oceňování zemědělské půdy:

BPEJ – bonitované půdně ekologické jednotky – vyhláška Mze ČR 327/1998 Sb.

Ü 1. číslice = klimatický region (KR)

Ü 2. a 3. číslice = hlavní půdní jednotka (HPJ)

Ü 4. číslice = svažitosť a expozice

Ü 5. číslice = skeletovitost a hloubka půdy

Soustava hospodaření na půdě:

Ü Dlouhodobý způsob využívání zemědělské půdy, zahrnující především

Ü Uplatňovaný systém střídání plodin v osevních postupech

Ü Způsoby zpracování půdy

Ü Hnojení rostlin, především organické

Ü Použití osiv a sadby

Ü Uplatňované systémy ochrany proti škodlivým organismům

Historie zemědělských soustav:

Ü **Neolit (5000 – 1800 př. n. l.)**

- Ždárání

- Časově omezené monokultury pšenice a ječmene, dlouhé úhory, plevelná společenstva Bromo-lapsanietum praehistoricum

- Přílohová soustava hospodaření

Ü **Doba bronzová (od 1700 př. n. l.)**

- Zavedení jarních obilovin, zlepšené zpracování půdy, diferenciacie plevelných společenstev

- Přílohová soustava hospodaření

Ü **Říše římská (0 – 500 n. l.)**

Ječmen, špalda, žito, zahrady, réva

Ü **1/2 l. tisíciletí – raný středověk**

- Zavedení železa – intenzivní zpracování půdy
- Zlepšení postrojů u koní
- Rozšíření výroby na chudší stanoviště
- Včlenění úhoru do systému obhospodařování půdy
- „Původní úhorové soustavy“

Ü **Středověk** – zavedení trojpolního hospodaření

Varianty původních úhorových soustav:

- Jednohonné hospodaření – ve středozemní oblasti (letní nebo zimní úhory)
- Dvouhonné hospodaření – ve výše položených oblastech
- Trojhonné hospodaření
- Čtyřhonné
- Pětihonné

Funkce úhoru:

- Výrobně technická
- Společenská – obúrová vázanost (Flurzwang)
 - Záhumenky (záhumenice)
 - Plužina obce

Ü **Polovína 19. století (konec 18. století)**

- Zavedení pluhu
- Postupné rozdělování úhoru do „stran“
- Zavádění leguminóz a okopanin

Ü Polovina 19. století (konec 18. století)

- „Střídavé soustavy hospodaření“
- Vznik na území Flander v 17. století z travoplných osevních postupů
- Základem Norfolkský osevní postup – využití podpůrného vlivu plodin
- Později rozšířený na 6 – 8 honů
- Poslední soustava odvozená od střídání plodin

ü Přelom 19. a 20. století – intenzivní soustavy hospodaření

- Zavedení průmyslových hnojiv
- Rozvoj techniky
- Anorganické pesticidy
- šlechtění odrůd

ü 20. století

Parní oračky a zavedení traktorů

ü Období po 2. světové válce:

- Další intenzifikace výroby
 - Pokrok ve šlechtění
 - Nové analytické metody ve výživě rostlin
 - Vývoj pesticidů
 - Vývoj náradí pro zpracování půdy a sklizeň
- Odliv pracovníků ze zemědělství

ü 80. léta:

- Zvýraznění ekologických a sociálních hledisek
- Integrovaná výroba
- Ekologické zemědělství
- Low-input zemědělství
- Trvale udržitelné zemědělství